

A manera d'editorial

Miquel Barceló

Director científic de la Revista SOSTENIBLE?

Ara fa quatre anys, vàrem començar aquesta revista SOSTENIBLE? tractant el tema de la globalització. En aquell primer número, Sir Shridath Ramphal iniciava una primera anàlisi en clau política del fenomen de la globalització, però val a dir que els quatre anys passats han fet encara més complexos els problemes dels que llavors es parlava. Des del punt de vista polític de la governabilitat del planeta, han sorgit diversos grups i alternatives de decisió. Ara ja no cal tan sols parlar del G7, del FMI o del Banc Mundial. També cal tenir en compte Davos, els moviments anti-globalització, Porto Alegre i tantes i tantes iniciatives que ens fan veure que, tal com ens recordava Bob Dylan, els temps estan realment canviant.

Per això no és estrany que el Consell de Redacció de la revista, i tal vegada més tenint en compte els anys electorals que ens esperen a Espanya amb eleccions locals, autonòmiques i estatals a la vista, acabés triant el tema de la «democràcia» com l'eix de la revista SOSTENIBLE? d'enguany.

De fet, la democràcia és una vella fita tal vegada mai assolida realment, un intent que no sempre ha arribat a les altes cotes d'excel·lència que li semblaven reservades: des de l'Atenes on, recordem-ho, no pas tots tenien veu i vot a l'àgora, fins a les formes viciades actuals al servei d'una democràcia que anomenen representativa però que, vistes per exemple les diverses posicions de governants i poble en afers com el de la guerra de Bush (que no pas la d'Iraq...), no sempre és clar a qui representen els «representants» polítics. Sense oblidar els problemes dels sistemes de democràcia directa intentats durant el segle XX (consells obrers, inclosa la versió del *soviets*, i altres).

Val a dir també, que al primer món, al nord, es fàcil pensar que la democràcia es quelcom d'arrelat de manera indefugible, però cal recordar que la majoria del planeta no viu pas en condicions que puguem anomenar ni tan sols de democràcia formal, malgrat els intents de maquillar a tants llocs el que no és altre cosa que el domini dels poderosos de sempre de la manera que sigui.

Però això no fa pas inútils els esforços per obrir nous camins de democràcia més participativa. El repte de la governabilitat -global i local- en l'època de la globalització ha de portar a noves reflexions sobre les formes i les possibilitats de la democràcia i la participació política, sobre tot ara que ja estem convençuts que és la pròpia continuïtat de la vida en el planeta el que està en joc: al ritme de consum de recursos i de generació de residus a què ens hem acostumat a

viure en algunes parts del que ara anomenem Nord, la supervivència del planeta comença a estar en perill. Sobre tot si, com és d'esperar, la resta del planeta, allò que s'anomena ara Sud, es vol afegir al carro dels que malmenen els -malgrat que ens pesi- limitats recursos de la nostra nau espacial, en la terminologia (*Earthship* o «nau espacial Terra») que va establir Kenneth Boulding als anys seixanta del passat segle.

Per analitzar la democràcia avui, a començaments del segle XXI, comptem amb diverses col·laboracions, reflexions d'especialistes fetes amb la intenció de posar-les a l'abast dels no especialistes però interessats en alguns dels fenòmens possiblement cabdals del nostre temps.

Pere Comín ens porta per una ràpida visió del concepte mateix de democràcia per establir les bases de les reflexions posteriors, on Joan Subirats analitza la relació entre democràcia i globalització, mentre que el grup de recerca del Corporate Europe Observatory contempla el procés d'unificació europea en relació amb el poder sempre creixent de les empreses multinacionals. La visió de la necessària participació a nivell local («think global, act local», segons es diu) ens la presenten Quim Brugué i Salvador Martí.

Junt amb les visions d'especialistes de la politicologia, la vessant multidisciplinària que tant ens agrada a la gent de la Càtedra UNESCO a la UPC en Tecnologia, Desenvolupament sostenible, Desequilibris i Canvi global ens porta a afegir uns complements no pas massa habituals en parlar de democràcia. Per això hem volgut incloure un tractament que ens fa Maria José Aubet, des de l'òptica psicològica, tenint en compte la visió dels individus en un fet que no deixa de ser, eminentment, social. Igualment, al si d'una universitat tecnològica com la UPC, no hi havia de mancar una breu reflexió al voltant de les relacions entre democràcia i tecnologia que ens ha preparat Miquel Barceló.

Com sempre, tot s'acompanya de la llista de recursos bibliogràfics i a Internet que preparen Róser Gómez i Miquel Puertas que, donat el volum de documents disponibles, han hagut d'acotar als temes de globalització, participació i democràcia electrònica.

El fet que, tal com es diu, la democràcia sigui la menys dolenta de les diverses formes de govern, no hauria pas d'impedir que es busquin, sempre, maneres de millorar-la. D'això es tracta.